

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Thermometer seksuele gezondheid

november 2022

Dit is de halfjaarlijkse thermometer seksuele gezondheid waarin de meest recente gegevens van de Centra Seksuele Gezondheid (CSG's) worden gepresenteerd.

Soa-consulten

In het eerste halfjaar van 2022 zijn in totaal 79.128 soa- en PrEP-consulten uitgevoerd bij de CSG's. Hiervan waren 30.593 (39%) consulten bij vrouwen, 13.476 (17%) bij heteroseksuele mannen, 34.247 (43%) bij mannen die seks hebben met mannen (MSM) en 812 (1%) bij transgender of non-binaire personen. In deze thermometer worden de trends bij MSM apart weergegeven voor consulten die vallen onder de regeling Aanvullende Seksuele Gezondheidszorg (ASG) en consulten binnen de nationale PrEP pilot bij de CSG's, hierna naar verwezen als MSM – ASG en MSM – PrEP pilot respectievelijk. In de eerste helft van 2022 waren er 20.655 MSM – ASG consulten en 13.592 MSM – PrEP pilot consulten. Wanneer een PrEP pilot deelnemer tussen zijn PrEP consulten door het CSG bezoekt, vallen deze consulten onder MSM – ASG. Van de MSM – ASG consulten waren er ongeveer 1.200 (6%) van PrEP pilot deelnemers.

Het totaal aantal consulten in het eerste halfjaar van 2022 is met 12% toegenomen ten opzichte van het aantal

consulten in de tweede helft van 2019, de laatste periode vóór de COVID-19 pandemie (70.685 consulten). Dit komt vooral door een sterke toename in het aantal MSM – PrEP pilot consulten (van 3.614 naar 13.592). Het aantal consulten onder vrouwen en heteroseksuele mannen was gelijk, en het aantal MSM – ASG consulten lag in de eerste helft van 2022 10% lager dan in de tweede helft van 2019 (Figuur 1).

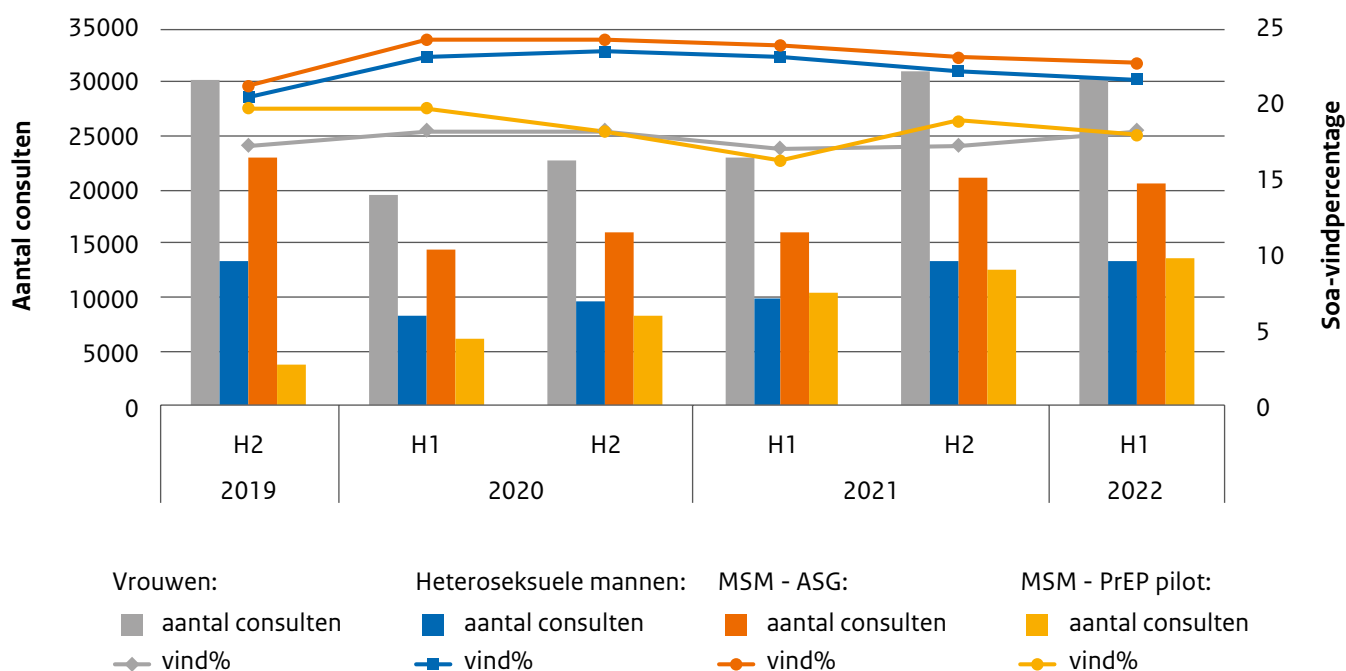
Van alle consulten onder vrouwen en heteroseksuele mannen voldeed 96% aan ten minste één indicatiecriterium voor CSG bezoek: 71% was jonger dan 25 jaar, 35% rapporteerde soa gerelateerde klachten, 23% ontving een partnernotificatie, 24% had een migratieachtergrond uit een soa/hiv endemisch gebied, 24% had een partner uit een doelgroep, 13% had een soa diagnose in het afgelopen jaar, 5% had seks tegen betaling, en 2% was slachtoffer van seksueel geweld (waarvan 97% vrouw). Van alle vrouwen en heteroseksuele mannen onder de 25 jaar (n=31.185) werd 77% alleen op chlamydia en gonorrhoe getest en 23% ook op syfilis en hiv. Boven de 25 jaar werd 94% op alle vier de soa getest.

Soa-vindpercentage

Het soa-vindpercentage onder heteroseksuele mannen en MSM – ASG steeg in 2020 ten gevolge van strengere prioritering tijdens de COVID-19 pandemie (Figuur 1) naar 23,5% en 24,2% respectievelijk. Sindsdien daalden de vindpercentages tot 21,6% bij heteroseksuele mannen en 22,7% bij MSM – ASG in de eerste helft van 2022. Dit was nog wel hoger dan in de tweede helft van 2019 (20,4% en 21,3%, respectievelijk). Onder vrouwen schommelde het vindpercentage tussen de 17% en 18%. Het vindpercentage bij MSM – PrEP pilot consulten was 17,9% in de eerste helft van 2022. Omdat MSM – PrEP pilot vaker getest worden dan MSM – ASG vertekent dit het vindpercentage. Wanneer we het vindpercentage op

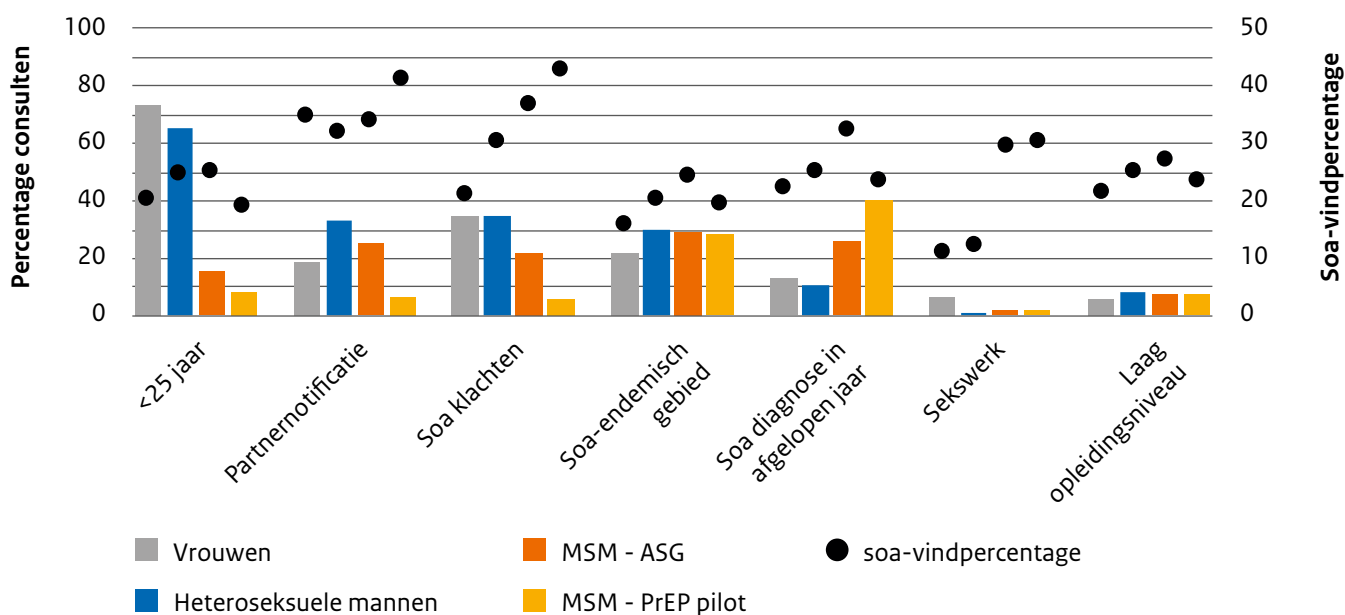
persoonsniveau berekenen in plaats van op consultniveau had 24,9% van de MSM – ASG die in de eerste helft van 2022 een CSG bezochten minimaal één keer een soa diagnose. Dit was 26,9% bij MSM – PrEP pilot.

De soa-vindpercentages per risicogroep (Figuur 2) laten zien dat het vindpercentage bij personen die partnertificatie ontvingen in alle groepen boven de 30% lag. Onder mannen was ook het vindpercentage bij soa gerelateerde klachten hoger dan 30%. Verder werden de hoogste vindpercentages gezien bij MSM – ASG die een soa diagnose in het afgelopen jaar hadden en bij MSM die sekswerk rapporteerden.

Figuur 1 Aantal consulten en soa-vindpercentage naar geslacht en seksueel contact per half jaar, 1 juli 2019 t/m 30 juni 2022.

Soa = chlamydia, gonorrhoe, infectieuze syfilis, hiv, en/of infectieuze hepatitis B

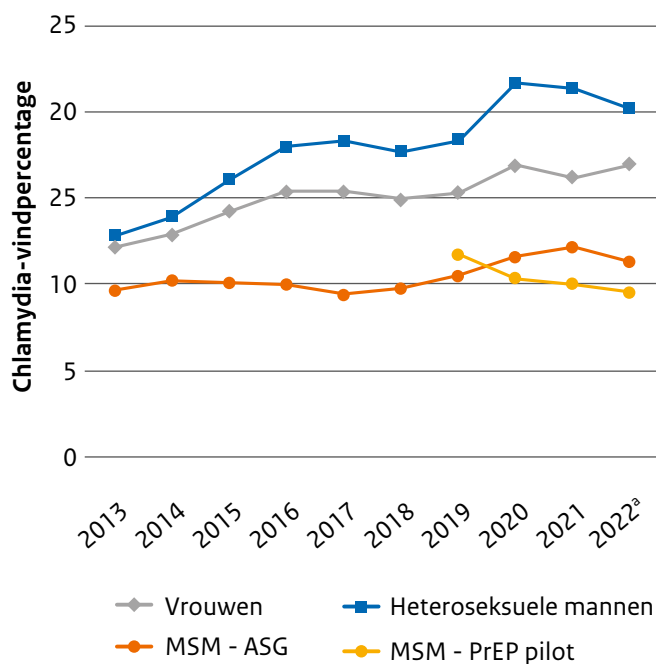

Figuur 2 Percentage consulten en soa-vindpercentage naar risicogroep, geslacht en seksueel contact in de eerste helft van 2022.

Soa = chlamydia, gonorrhoe, infectieuze syfilis, hiv, en/of infectieuze hepatitis B. Laag opleidingsniveau = geen onderwijs, basisonderwijs, lbo, mavo, vmbo, mbo-1.

Chlamydia

In de eerste helft van 2022 zijn er 11.454 chlamydia-diagnoses gesteld bij de CSG's. Hiervan werden 6.417 infecties (56%) gezien bij vrouwen en heteroseksuele mannen onder de 25 jaar oud. Het chlamydia-vindpercentage was bij vrouwen, heteroseksuele mannen en MSM – ASG hoger in de eerste helft van 2022 dan in 2019 (Figuur 3). Bij vrouwen nam het toe van 15,3% naar 16,9%, bij heteroseksuele mannen van 18,4% naar 20,2%, en bij MSM – ASG van 10,6% naar 11,3%. Bij MSM – PrEP pilot is tussen 2019 en 2022 een daling in het vindpercentage te zien van 11,7% tot 9,6%. Op persoonsniveau was het vindpercentage 12,8% bij MSM – ASG en 15,1% bij MSM – PrEP pilot.

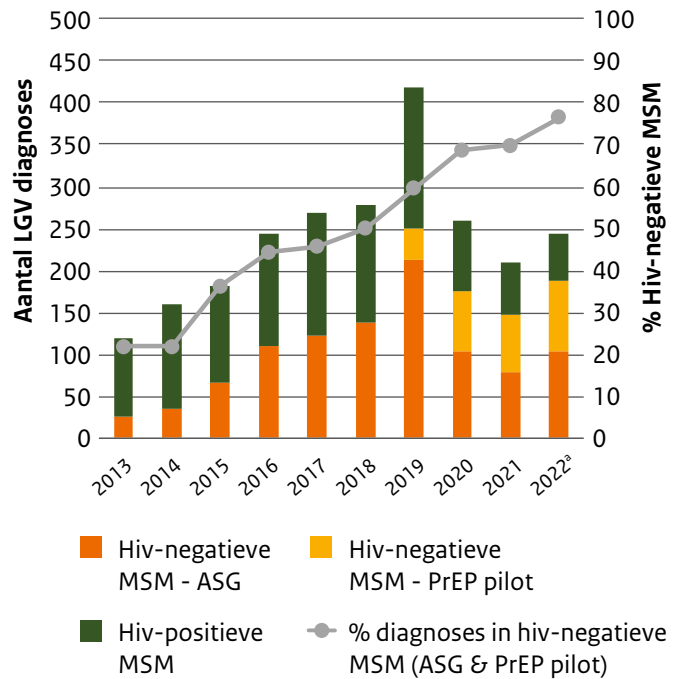

Figuur 3 Chlamydia-vindpercentage naar geslacht en seksueel contact per jaar, 2013-2022^a.

^a 2022 januari t/m juni

Lymphogranuloma venereum

Van alle MSM met een rectale chlamydia-infectie is 94% ook op lymphogranuloma venereum (LGV) getest. Er waren 245 LGV diagnoses in de eerste helft van 2022, wat meer is dan in heel 2021, en bijna even veel als in 2020 (210 en 258 diagnoses, respectievelijk) (Figuur 4). Het percentage MSM met een LGV-diagnose dat hiv-negatief is steeg verder naar 76%. Van alle MSM met een LGV-diagnose was 55% asymptomatisch. Het vindpercentage van anale LGV bij MSM getest op anale chlamydia nam toe vergeleken met 2021 van 1,4% naar 2,7% bij hiv-positieve MSM, en van 0,3% naar 0,6% bij MSM – ASG en MSM – PrEP pilot.

Figuur 4 Aantal LGV diagnoses onder hiv-negatieve en hiv-positieve MSM en percentage LGV-diagnoses in hiv-negatieve MSM per jaar, 2013-2022^a.

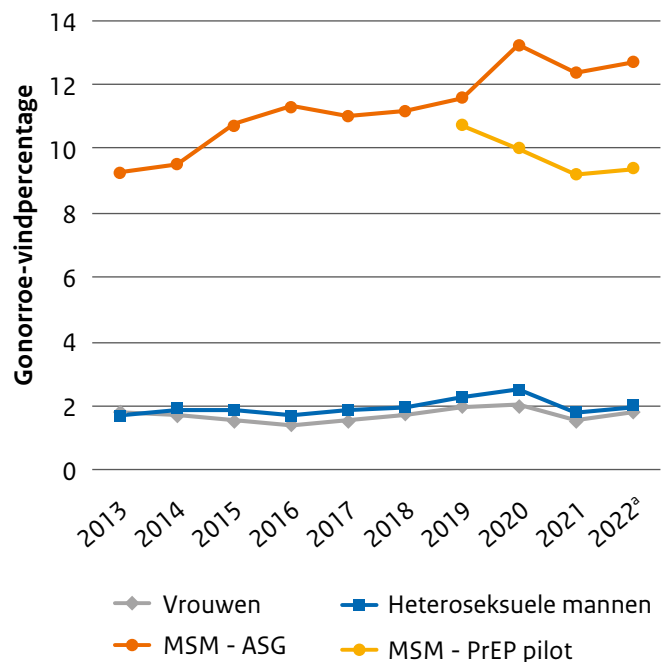
^a 2022 januari t/m juni

Gonorrhoe

Er waren 4.669 gonorrhoe-diagnoses in de eerste helft van 2022, waarvan 3.853 (83%) bij MSM (56% MSM – ASG, 27% MSM – PrEP pilot). Het gonorrhoe-vindpercentage bij vrouwen en heteroseksuele mannen was weer vergelijkbaar met het vindpercentage in 2019: 1,8% bij vrouwen en 2,0% bij heteroseksuele mannen (1,9% en 2,3% in 2019, respectievelijk) (Figuur 5). Onder MSM – ASG lag het vindpercentage hoger, dit bleef stijgen van 11,6% in 2019 naar 12,7% in de eerste helft van 2022. Het vindpercentage bij MSM - PrEP was 9,4%: lager dan in 2019 (10,7%). Op persoonsniveau was het vindpercentage 14,1% bij MSM – ASG en 14,6% bij MSM – PrEP pilot.

Antibioticaresistentie van gonokokken

In de eerste helft van 2022 hebben 15 van de 24 CSG's gevoeligheidsbepalingen uitgevoerd voor de Gonokokken Resistentie tegen Antibiotica Surveillance (GRAS). Van alle personen met een gonorrhoe-infectie bij deze CSG's is in 73% van de gevallen een kweek ingezet en bij 40% ook een gevoeligheidsbepaling gerapporteerd (n=1.611). Resistentie tegen ceftriaxon, het huidige eerste keus middel voor de behandeling van gonorrhoe, en tegen cefotaxim is niet gevonden. Resistentie tegen azitromycine steeg van 18,0% in 2021 naar 26,3% in de eerste helft van 2022. Resistentie tegen ciprofloxacine ligt sinds 2019 rond de 55% en bleef hoog met 60,1% in de eerste helft van 2022.

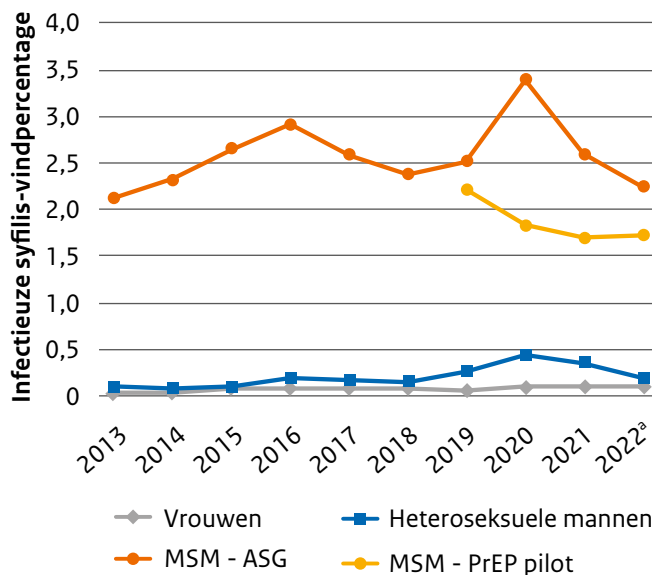
Figuur 5 Gonorrhoe-vindpercentage naar geslacht en seksueel contact per jaar, 2013-2022^a.

^a 2022 januari t/m juni

Infectieuze syfilis

Er waren 708 infectieuze syfilis diagnoses in de eerste helft van 2022. Hiervan werden er 685 (97%) vastgesteld bij MSM (64% MSM – ASG en 33% MSM – PrEP pilot). Onder MSM – PrEP pilot is het vindpercentage gedaald van 2,2% in 2019 tot 1,7% in de eerste helft van 2022 (Figuur 6). Het infectieuze syfilis vindpercentage bij MSM – ASG steeg van 2,5% in 2019 tot 3,5% in 2020, maar daalde vervolgens weer tot 2,2% in 2022. Op persoonsniveau was het vindpercentage 2,6% bij MSM – ASG en 2,9% bij MSM – PrEP pilot.

Bij MSM – ASG lag het infectieuze syfilis vindpercentage vele malen hoger bij bekend en nieuw hiv-positieve mannen (6,7%) dan bij hiv-negatieve mannen (1,7%). Het vindpercentage onder vrouwen is stabiel laag en was 0,11% in de eerste helft van 2022. Onder heteroseksuele mannen was het vindpercentage in 2020 ook hoger dan in voorgaande jaren, maar nam daarna weer af tot 0,19% in 2022, iets lager dan in 2019 (0,26%).

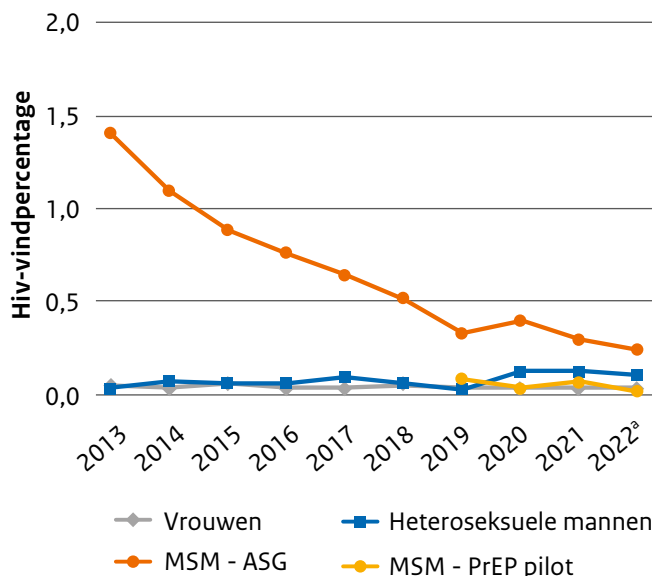

Figuur 6 Infectieuze syfilis-vindpercentage naar geslacht en seksueel contact per jaar, 2013-2022^a.

^a 2022 januari t/m juni

Hiv

In de eerste helft van 2022 zijn er bij de CSG's 56 nieuwe hiv-diagnoses gesteld waarvan 79% werd vastgesteld bij MSM – ASG (n=43) of bij een MSM - PrEP in een PrEP start consult (n=1), 3% (n=2) bij MSM – PrEP pilot in een PrEP follow-up consult, 11% (n=6) bij heteroseksuele mannen, en 7% (n=4) bij vrouwen. Het hiv-vindpercentage daalt al jaren langzaam onder MSM – ASG en was 0,24% in de eerste helft van 2022. Bij vrouwen, heteroseksuele mannen en MSM – PrEP pilot is het vindpercentage stabiel zeer laag (<0,1%) (Figuur 7). Aanvullend zijn er in de eerste helft van 2022 ook 8 nieuwe hiv-diagnoses gesteld bij transgender en non-binaire personen. Het vindpercentage in deze groep was 1,1% en de meerderheid rapporteerde sekswerk in de afgelopen 6 maanden.

Figuur 7 Hiv-vindpercentage naar geslacht en seksueel contact per jaar, 2013-2022^a.

^a 2022 januari t/m juni

PrEP

Medio 2019 is het nationale Pre-Expositie Profylaxe (PrEP) pilot programma gestart bij de CSG's. Sinds juli 2019 hebben er 55.885 PrEP start en follow-up consulten plaatsgevonden. Op 30 juni 2022 had het PrEP pilot programma naar schatting 8.261 deelnemers.

In de eerste helft van 2022 zijn in totaal 1.281 PrEP start- en 12.656 PrEP follow-up consulten uitgevoerd, waarvan 98% in MSM. In deze periode hebben 1.305 personen een eerste PrEP consult gehad en in 34% van deze consulten werd aangegeven dat al PrEP was gebruikt in het afgelopen jaar. De meest voorkomende indicatie om met PrEP bij het CSG te beginnen in de eerste helft van 2022 was anale seks zonder condoom (71%), gevolgd door een rectale soa of syfilis diagnose (18%). In 178 (15%) van de consulten werden ook 'overige redenen' aangegeven; daar werden 'optimaal beschermd willen zijn' (61%) en 'angst voor hiv' (28%) het vaakst genoemd. In 97% van de PrEP follow-up consulten werd recent PrEP gebruik (in de afgelopen drie maanden) geregistreerd, waarvan 52% dagelijks gebruik en 41% intermitterend.

Er zijn in 2022 tot 30 juni 166 deelnemers gestopt met deelname aan de PrEP pilot bij het CSG. Bij 119 deelnemers voor wie een reden om te stoppen is geregistreerd waren minder risicogedrag (68%) en bijwerkingen (9%) de meest voorkomende reden om te stoppen.

Sense

In de eerste helft van 2022 zijn er 6.480 Sense hulpvragen geregistreerd, waarvan 67% bij vrouwen. Net als voorgaande jaren waren anticonceptie (n=1.673; 36%) en seksualiteit (n=1.615; 34%) de meest voorkomende gespreksthemata's bij vrouwen. Seksualiteit (n=1.318; 70%) bleef het meest voorkomende gespreksthemata bij mannen. De resultaten zijn echter moeilijk te interpreteren omdat de registratie van de Sense hulpvragen niet uniform is.

Dit is een uitgave van:

**Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu**

Postbus 1 | 3720 BA Bilthoven
www.rivm.nl

November 2022

*Met dank aan alle Centra Seksuele Gezondheid, GGD-en,
en de medisch microbiologische laboratoria.*

Contact: soap@rivm.nl